

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

เศรษฐศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

ดร.ขวัญภา สุขคร บธ.บ., ศ.ม., กจ.ด.

กุสุมาวดี ชัยชูโชติ ศ.บ., ศ.ม.

ผู้ตรวจ

รศ. ดร.สุบรรณ เอี่ยมวิจารณ์ ศ.บ., ศ.ม., ศษ.ด.

ผศ.ธีระพล ศิริบุษซา วท.บ., วท.ม.

จิราลักษณ์ ภู่วาทรงค์ ศ.บ., ค.ม.

บรรณาธิการ

สุระ ดามาพงษ์ กศ.บ., กศ.ม.

จุลพงษ์ อุดมพรพิบูล วท.บ., วท.ม.

นฤชภรณ์ กมลนฤเมธ ศศ.บ.

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช สาราณราษฎร์

๒๑๖-๒๒๐ ถนนบำรุงเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร. ๐๒ ๒๒๒ ๙๙๙๙ • ๐๒ ๒๒๒ ๔๙๙๑-๒ FAX ๐๒ ๒๒๔ ๖๔๔๖ • ๐๒ ๒๒๔ ๖๔๔๗

email: info@wpp.co.th

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

เศรษฐศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ห้ามละเมิด ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่

ส่วนหนึ่งส่วนใด เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

ผู้เรียบเรียง

ดร.ขวัญนา สุขคร

กฤษมาวดี ชัยชูโชติ

ผู้ตรวจ

รศ. ดร.สุพรรณ เอี่ยมวิจารณ์

ผศ.ธีระพล ศิริบุษยา

จิราลักษณ์ ภูภัทรพงศ์

บรรณาธิการ

สุระ ดามาพงษ์

จุลพงษ์ อุดมพรพิบูล

นฤชกรณ์ กมลนฤเมธ

ปีที่พิมพ์ พ.ศ. ๒๕๖๓

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม

ISBN 978-974-18-7840-6

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นายเรณูชัย จงพัฒนสุข กรรมการผู้จัดการ

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **เศรษฐศาสตร์** ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่มนี้จัดทำขึ้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับให้นักเรียนและครูใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางที่หลักสูตรกำหนด รวมทั้งพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะสำคัญตามที่ต้องการ ทั้งด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ตลอดจนพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทำประโยชน์ให้สังคม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างมีความสุข

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **เศรษฐศาสตร์** เล่มนี้ยึดแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้หลักการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยพัฒนานักเรียนแบบองค์รวมอยู่บนพื้นฐานของการบูรณาการความคิดรวบยอด ที่เน้นให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based Learning) ซึ่งเน้นการเรียนรู้ให้ตรงกับรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) เน้นทักษะที่สร้างเสริมความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน ซึ่งเป็นผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดตามหลักสูตร

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **เศรษฐศาสตร์** เล่มนี้จะสนับสนุนให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

คณะผู้จัดทำ

คำชี้แจง

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **เศรษฐศาสตร์** ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่มนี้ได้ออกแบบให้มีองค์ประกอบ ดังนี้

๑

ตัวชี้วัดชั้นปี

ระบุเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ โดยแยกออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง (ตามหนังสือที่ ศธ ๐๔๐๑๐/ว ๑๕๔๓) ซึ่งตัวชี้วัดระหว่างทางพิมพ์ด้วยตัวอักษรสีดำ ส่วนตัวชี้วัดปลายทางพิมพ์ด้วยตัวอักษรสีฟ้า

๒

สาระการเรียนรู้

เป็นหัวข้อหรือขอบข่ายเนื้อหาที่นักเรียนจะได้เรียนรู้

๓

ประโยชน์จากการเรียนรู้

บอกประโยชน์ที่นักเรียนจะได้จากการเรียนรู้

๔

คำถามนำ

เป็นคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

๕

เนื้อหา

นำเสนอเนื้อหาตามหลักสูตร เนื้อหาบางเรื่องอาจนำเสนอโดยใช้ภาพ ตาราง แผนภูมิ แผนที่แผนที่ความคิด เพื่อให้ง่ายต่อการเรียนรู้ และประกอบด้วยส่วนอื่น ๆ เช่น

๕.๑ คำสำคัญ พิมพ์ด้วยตัวอักษรสีฟ้าต่างจากตัวพื้นแทรกออยู่ในเนื้อหา

๕.๒ เรื่องน่ารู้ เป็นความรู้เพิ่มเติมที่นักเรียนควรรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ได้เรียน

๕.๓ แหล่งสืบค้นความรู้ เป็นแหล่งความรู้ รวมทั้งเว็บไซต์สำหรับสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม

๖

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

เป็นกิจกรรมที่กำหนดให้ทำเมื่อจบเนื้อหาที่แบ่งให้เหมาะสมสำหรับการเรียนแต่ละครั้ง เป็นกิจกรรมที่หลากหลาย ใช้แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ สอดคล้องกับเนื้อหา เหมาะสมกับวัย สะดวกในการปฏิบัติ กระตุ้นให้นักเรียนได้คิด และส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

๓๗ บทสรุป

สรุปเนื้อหาสำคัญ โดยจัดทำเป็นความเรียง เพื่อให้นักเรียนใช้ทบทวนความรู้

๓๘ กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

เป็นกิจกรรมให้นักเรียนทำเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ของนักเรียน

๓๙ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

เป็นตัวอย่างสถานการณ์การนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๔๐ คำถามทบทวน

เป็นคำถามเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้

๔๑ ท้ายเล่ม

ประกอบด้วย

๔๑.๑ บรรณานุกรม เป็นรายชื่อหนังสือ เอกสาร หรือเว็บไซต์ที่ใช้ประกอบการเขียน

๔๑.๒ อภิธานศัพท์ เป็นการนำคำสำคัญที่แทรกอยู่ในเนื้อหา มาอธิบายและจัดเรียงตามลำดับตัวอักษร

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น

๑. เศรษฐศาสตร์
๒. อุปสงค์และอุปทาน

๑

๒

๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ การบริโภค

๑. พฤติกรรมการบริโภค
๒. ทรัพย์สินทางปัญญา

๑๕

๑๖

๒๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ สถาบันการเงิน

๑. ความหมายของสถาบันการเงิน
๒. ประเภทของสถาบันการเงิน
๓. ธนาคารกลาง
๔. ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเศรษฐกิจ

๓๕

๓๖

๓๗

๔๒

๔๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เศรษฐกิจพอเพียง

๑. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. หลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓. ทฤษฎีใหม่
๔. การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๕. ความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ต่อสังคมไทย

๔๑

๕๐

๕๑

๕๘

๖๑

๖๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ การพึ่งพาอาศัยกันและ การแข่งขันกันทางเศรษฐกิจ

๑. การพึ่งพาอาศัยกัน
๒. การแข่งขันทางเศรษฐกิจในประเทศ
๓. ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทย

๖๓

๖๘

๗๒

๗๔

บรรณานุกรม

๘๕

อภิธานศัพท์

๘๗

๑

เศรษฐศาสตร์ เบื้องต้น

ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อธิบายความหมายและความสำคัญของเศรษฐศาสตร์
(ส ๓.๑ ม. ๑/๑)
๒. ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน
(ส ๓.๒ ม. ๑/๓)

สาระการเรียนรู้

๑. เศรษฐศาสตร์
๒. อุปสงค์และอุปทาน

ประโยชน์จากการเรียนรู้

- นำความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

คำถามนำ

๑. เศรษฐศาสตร์เกี่ยวข้องกับเรื่องใด และมีประโยชน์ต่อตนเองอย่างไร
๒. ปัจจัยใดมีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้ซื้อมากที่สุด เพราะอะไร

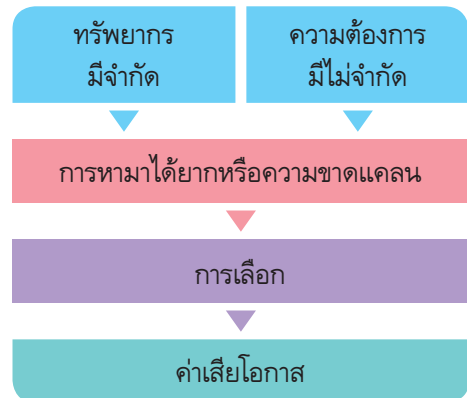
ในการศึกษากิจกรรมทางเศรษฐกิจของมนุษย์มักพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่เสมอคือ ความขาดแคลน และปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ผลิตอะไร ผลิตอย่างไร และผลิตเพื่อใคร จากปัญหาดังกล่าวทำให้แต่ละสังคมต้องหาวิธีการแก้ไข เศรษฐศาสตร์จึงเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๑. เศรษฐศาสตร์

๑.๑ ความหมายของเศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์ (economics) เป็นวิชาที่ศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์เกี่ยวกับวิธีการจัดสรรทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตที่มีอยู่จำกัด และการหาได้ยากหรือความขาดแคลนไปผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์เพื่อสร้างความพอใจสูงสุดให้กับผู้บริโภคที่มีความต้องการไม่จำกัด

เมื่อคนในสังคมมีมากขึ้น ความต้องการสินค้าและบริการทั้งที่จำเป็นและไม่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตจึงมีเพิ่มขึ้น การผลิตสินค้าและบริการต้องอาศัยทรัพยากรต่าง ๆ มากมาย แต่เนื่องจากทรัพยากรมีจำกัด เป็นสิ่งที่หาได้ยากและขาดแคลน จึงเกิดการเลือกและมีค่าเสียโอกาสเกิดขึ้น

ทรัพยากรมีจำกัด (resources scarcity)

ทรัพยากรในทางเศรษฐศาสตร์เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ทรัพยากรการผลิตหรือปัจจัยการผลิต หมายถึง สิ่งที่ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ได้แก่

ที่ดิน คือ พื้นดิน รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่บนผิวดิน ปะปนในดิน ใต้พื้นดิน และในอากาศเหนือพื้นดินนั้น ผลตอบแทนของที่ดินเรียกว่า **ค่าเช่า**

แรงงาน คือ กำลังของมนุษย์ ทั้งกำลังกายและกำลังความคิดที่ใช้ในการผลิต ผลตอบแทนของแรงงานเรียกว่า **ค่าจ้างหรือเงินเดือน**

ทุน ในความหมายทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง สิ่งที่สามารถใช้ในการผลิตสินค้าและบริการได้โดยตรง เช่น เครื่องจักร อุปกรณ์การผลิต และ**สินค้าคงเหลือ** ผลตอบแทนของทุนเรียกว่า **ดอกเบี้ย**

ผู้ประกอบการ คือ บุคคลที่ทำหน้าที่รวบรวมปัจจัยการผลิตต่าง ๆ มาผลิตสินค้าและบริการ ผลตอบแทนของผู้ประกอบการเรียกว่า **กำไร**

ความต้องการมีไม่จำกัด (unlimited wants)

ปกติคนในสังคมโดยทั่วไปมีความต้องการสินค้าและบริการทั้งที่มีความจำเป็นและไม่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต สิ่งที่มีความจำเป็น ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค รวมถึงบริการทางการแพทย์ ส่วนสิ่งที่ไม่มีความจำเป็นจัดเป็นความต้องการเพื่ออำนวยความสะดวกให้ความเพลิดเพลิน และยกระดับฐานะทางสังคม ความต้องการสิ่งเหล่านี้ในทางเศรษฐศาสตร์เรียกว่า **ความต้องการมีไม่จำกัด** ซึ่งเป็นที่มาของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการผลิต การกระจาย และการแลกเปลี่ยน เพื่อสนองความต้องการอันไม่จำกัดของคนในสังคม

อาหารและยารักษาโรคเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตของมนุษย์

การหาмаได้ยากหรือความขาดแคลน (scarcity)

เมื่อทรัพยากรการผลิตมีจำกัด ไม่เพียงพอที่จะสนองความต้องการของทุกคนในสังคมได้ การหาмаได้ยากหรือความขาดแคลนจึงเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ โดยก่อให้เกิดการเลือกและการตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น น้ำมันดิบเป็นสิ่งที่หาмаได้ยาก เมื่อใช้แล้วก็หมดไป หากใช้ในปริมาณมากอาจก่อให้เกิดปัญหาความขาดแคลน จึงต้องนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นที่พอใจของคนส่วนใหญ่

เรื่องน่ารู้

ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจเป็นปัญหาที่เกิดจากการมีทรัพยากรจำกัด ไม่เพียงพอกับความต้องการของทุกคนในสังคม ปัญหาดังกล่าวประกอบด้วย

ผลิตอะไร (what) เป็นปัญหาการตัดสินใจว่าจะผลิตสินค้าและบริการอะไร และผลิตจำนวนเท่าไร ปัญหานี้เกิดจากทรัพยากรการผลิตมีจำกัด จึงต้องเลือกผลิตเฉพาะที่จำเป็น ระบบเศรษฐกิจจะไม่ประสบปัญหานี้ หากปัจจัยการผลิตมีจำนวนมากพอที่จะนำไปผลิตสินค้าทุกชนิดได้เป็นจำนวนมากเท่าที่ต้องการ

ผลิตอย่างไร (how) เป็นการพิจารณาว่าจะผลิตสินค้าและบริการด้วยวิธีการใด และใช้ปัจจัยการผลิตอะไรบ้าง ปัญหานี้เกิดขึ้นเนื่องจากการผลิตสินค้าแต่ละชนิดมีวิธีการผลิตหลายวิธี จึงต้องพิจารณาเลือกวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ผลิตเพื่อใคร (for whom) เป็นการพิจารณาว่าจะจำหน่ายหรือกระจายสินค้าและบริการไปยังผู้บริโภคอย่างไร

การเลือก (choices)

เมื่อทรัพยากรการผลิตมีจำกัดขณะที่ความต้องการมีไม่จำกัด จึงมีความขาดแคลนอันเนื่องมาจากการนำปัจจัยการผลิตไปใช้ในกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้สินค้าและบริการ ซึ่งอาจทำได้หลายทาง ผู้ผลิตจำเป็นต้องเลือกใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการตัดสินใจเลือกต้องพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน

ตัวอย่าง มีที่ดิน ๑ ไร่ มีบ่อสำหรับเก็บกักน้ำ ๒ บ่อ เงินทุน ๑๐,๐๐๐ บาท

- หากต้องการลงทุนเลี้ยงปลา จะเสียค่าใช้จ่ายเพียง ๒ ด้าน คือ ค่าปลาและค่าอาหารปลา
- หากต้องการลงทุนเลี้ยงไก่ จะเสียค่าใช้จ่ายหลายด้านไม่ว่าจะเป็นค่าทำเล้าไก่ ค่าไก่ ค่าอาหารไก่ และค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการเลี้ยงไก่

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า หากเลือกลงทุนเลี้ยงปลาจะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการลงทุนเลี้ยงไก่ เพราะที่ดินที่มีอยู่มีบ่อเก็บกักน้ำ ซึ่งสามารถนำมาใช้เลี้ยงปลาได้เลย ไม่ต้องลงทุนขุดบ่อใหม่ แต่หากต้องการเลี้ยงไก่ จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูง การเลือกโดยพิจารณาจากปัจจัยการผลิตที่มีอยู่จะช่วยให้ทรัพยากรถูกนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

ค่าเสียโอกาส (opportunity cost)

การเลือกใช้ทรัพยากรเพื่อผลิตสินค้าและบริการจะก่อให้เกิดมูลค่าสูงสุดของผลประโยชน์จากทางเลือกอื่นที่ต้องสละไป หรือเรียกว่า **ค่าเสียโอกาส** กล่าวคือ เมื่อได้มีการนำทรัพยากรจำนวนหนึ่งมาใช้ในการใดแล้ว จะทำให้ไม่สามารถนำทรัพยากรนั้นไปใช้ในทางเลือกอื่นได้ เราจึงไม่ได้รับประโยชน์จากทางเลือกอื่นที่ไม่ได้เลือก ประโยชน์ที่ไม่ได้รับหรือค่าเสียโอกาสเป็นทางเลือกที่ให้ผลตอบแทนสูงสุดของทางเลือกที่ไม่ได้ถูกเลือก

ตัวอย่าง นายดำมีที่ดินอยู่แปลงหนึ่ง ถ้าให้เช่าจะได้ค่าเช่าปีละ ๒๐,๐๐๐ บาท ถ้าปลูกผักจะมีรายได้ปีละ ๑๒,๐๐๐ บาท และถ้าปลูกพืชไร่จะมีรายได้ปีละ ๑๐,๐๐๐ บาท

- ถ้าให้เช่า มีต้นทุนค่าเสียโอกาสเป็นรายได้จากการปลูกผักปีละ ๑๒,๐๐๐ บาท (รายได้จากการปลูกผักสูงกว่าการปลูกพืชไร่ และใช้ระยะเวลาในการปลูกสั้นกว่า)
- ถ้าปลูกผัก มีต้นทุนค่าเสียโอกาสเป็นรายได้จากค่าเช่าปีละ ๒๐,๐๐๐ บาท (รายได้จากค่าเช่าสูงกว่ารายได้จากการปลูกผักและปลูกพืชไร่ และไม่มีความเสี่ยงในด้านราคาและปริมาณผลผลิต)
- ถ้าปลูกพืชไร่ มีต้นทุนค่าเสียโอกาสเป็นรายได้จากค่าเช่าปีละ ๒๐,๐๐๐ บาท (รายได้จากค่าเช่าสูงกว่ารายได้จากการปลูกพืชไร่และปลูกผัก และไม่มีความเสี่ยงในด้านราคาและปริมาณผลผลิต)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า การนำที่ดินไปให้เช่าจะได้รับค่าตอบแทนมากที่สุด คือ ๒๐,๐๐๐ บาทต่อปี และถ้าปลูกพืชไร่จะได้รับค่าตอบแทนน้อยที่สุด คือ ๑๐,๐๐๐ บาทต่อปี ดังนั้น การใช้แนวคิดต้นทุนค่าเสียโอกาสจะทำให้ทราบว่า ได้นำปัจจัยการผลิตนั้นไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดหรือไม่ และควรเลือกวิธีใดจึงจะได้รับค่าตอบแทนสูงสุดและมีค่าเสียโอกาสน้อยที่สุด ซึ่งทางเลือกที่ดีที่สุดคือทางเลือกที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่าค่าเสียโอกาส

๑.๒ ความสำคัญของเศรษฐศาสตร์

ประเทศต่าง ๆ มักประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการมีทรัพยากรจำกัด ไม่เพียงพอที่จะนำมาผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ จึงเกิดปัญหาว่าต้องจัดสรรทรัพยากรเหล่านั้นไปใช้ทำอะไรบ้าง การตัดสินใจปัญหาดังกล่าวเป็นหน้าที่ผู้บริหารประเทศที่จะต้องจัดสรรทรัพยากรไปใช้ในการผลิตสินค้าและบริการที่จำเป็นก่อน หากมีทรัพยากรเหลือจึงจัดสรรไปใช้ผลิตสินค้าและบริการชนิดอื่น ๆ นอกจากนี้ยังต้องตัดสินใจว่าควรใช้วิธีการผลิตอย่างไรจึงจะประหยัดทรัพยากรได้มากที่สุด และมีวิธีการแบ่งปันผลผลิตที่ได้ อย่างไรจึงจะทำให้ประชาชนได้รับสวัสดิการสูงสุด

นอกจากเศรษฐศาสตร์จะเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของประเทศแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของประชาชนด้วย เนื่องจากหลายคนมักประสบกับปัญหาความขาดแคลนและการเลือกควมคุ้มกันไป เช่น

- ผู้ผลิตนำความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ไปใช้ในการจัดสรรทรัพยากร โดยเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดผลิตสินค้าและบริการเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด
- ผู้บริโภคนำความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ไปใช้ในการจัดสรรรายได้ที่มีจำกัดให้เพียงพอ กับรายจ่ายต่าง ๆ โดยเลือกซื้อสินค้าและบริการที่จำเป็น เหมาะสม คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด
- นักเรียนนำความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ไปใช้ในการจัดสรรเวลาและการใช้จ่าย โดยแบ่งเวลาเรียน อ่านหนังสือ เล่นกีฬา และช่วยครอบครัวทำงานบ้านอย่างละก็ชั่วโมงเพื่อให้มีผลการเรียนดีที่สุดในที่สุด และจัดสรรเงินที่ได้รับสำหรับนำไปใช้จ่ายที่โรงเรียน โดยเลือกซื้ออาหารกลางวัน ซึ่งมีความจำเป็นก่อน ส่วนขนมหรือของเล่นมีความจำเป็นน้อยกว่าควรเลือกซื้อทีหลัง

ความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ช่วยให้การผลิตมีประสิทธิภาพและช่วยลดต้นทุนการผลิตให้กับผู้ผลิต

จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นว่า เศรษฐศาสตร์มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของเราทุกคน จำเป็นอย่างยิ่งที่เราควรจะศึกษาเพื่อให้รู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีเหตุผลต่อไป

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

๑. สำรวจการซื้อสินค้าและบริการของคนในครอบครัวว่าซื้อตามความจำเป็นหรือซื้อตามความต้องการ บันทึกผลลงในสมุด แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
๒. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลและวิเคราะห์เกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของเศรษฐศาสตร์ แล้วบันทึกผลลงในสมุด

๒. อุปสงค์และอุปทาน

กลไกราคาคืออะไร

อุปสงค์คืออะไร

อุปทานคืออะไร

เกี่ยวกับกลไกราคา ซึ่งกลไกราคาเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับการทำงานของหน่วยเศรษฐกิจต่าง ๆ ให้เข้าสู่จุดสมดุลของตลาด โดยประกอบไปด้วยอุปสงค์และอุปทาน

ในสังคมโดยทั่วไป หลายคนเคยมีประสบการณ์ในการซื้อสินค้าที่มีราคาแพงในช่วงที่สินค้านั้นขาดตลาด แต่เมื่อสินค้ามีมากจนล้นตลาด ราคากลับถูกลง เหตุการณ์เช่นนี้มักเกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่ใช้ราคาเป็นตัวกำหนดการซื้อขาย การที่จะเข้าใจเรื่องเหล่านี้จำเป็นต้องศึกษา

๒.๑ อุปสงค์

อุปสงค์ หมายถึง ปริมาณของสินค้าและบริการที่ผู้บริโภคมีความต้องการ มีความเต็มใจและมีอำนาจที่จะซื้อสินค้าและบริการนั้น ณ ระดับราคาต่าง ๆ กัน ในเวลาใดเวลาหนึ่ง

โดยทั่วไปแล้วอุปสงค์หรือความต้องการซื้ออาจได้รับการตอบสนองหรือไม่ได้รับก็ได้ ขึ้นอยู่กับความสามารถและกำลังซื้อของแต่ละบุคคล เช่น นายเอกพลต้องการซื้อบ้าน แต่ไม่มีเงินมากพอที่จะซื้อ ลักษณะเช่นนี้ถือเป็นเพียงความต้องการที่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ แต่ถ้านายเอกพลมีเงินมากพอก็จะซื้อบ้านได้ตามต้องการ กรณีนี้ถือเป็นความต้องการที่แท้จริง ซึ่งในทางเศรษฐศาสตร์เรียกว่า *อุปสงค์* โดยเป็นความต้องการที่มีความสามารถในการซื้อ

กฎของอุปสงค์

กฎของอุปสงค์ คือ กฎที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณสินค้าและบริการที่ผู้บริโภคต้องการซื้อและมีอำนาจที่จะซื้อกับระดับราคาของสินค้าและบริการชนิดนั้น ๆ ซึ่งความสัมพันธ์ของปริมาณซื้อสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่งจะตรงกันข้าม (แปรผกผัน) กับระดับราคาของสินค้าและบริการชนิดนั้น โดยให้ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่ออุปสงค์มีค่าคงที่

กฎของอุปสงค์

หากกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่ออุปสงค์มีค่าคงที่

ถ้าราคาสินค้าและบริการลดลง ปริมาณซื้อจะสูงขึ้น

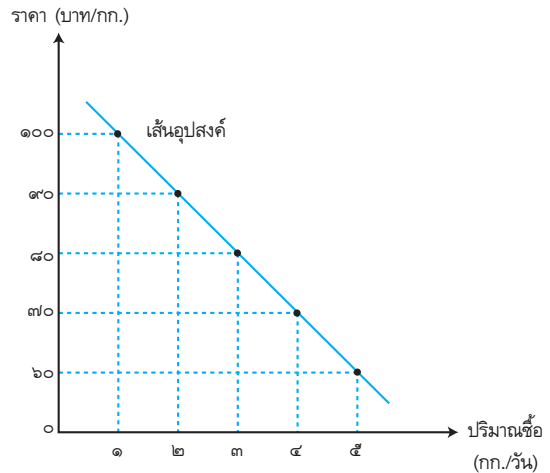
ราคา ↓ ปริมาณซื้อ ↑

ถ้าราคาสินค้าและบริการสูงขึ้น ปริมาณซื้อจะลดลง

ราคา ↑ ปริมาณซื้อ ↓

ตารางแสดงอุปสงค์ที่มีต่อส้ม ของนายก้านในหนึ่งวัน

ราคา (บาท/กก.)	ปริมาณซื้อ (กก./วัน)
๖๐	๕
๗๐	๔
๘๐	๓
๙๐	๒
๑๐๐	๑

เส้นแสดงอุปสงค์ที่มีต่อส้มของนายก้านในหนึ่งวัน

จากตารางแสดงอุปสงค์ที่มีต่อส้มของนายก้านในหนึ่งวันจะเห็นว่า เมื่อส้มมีราคา กิโลกรัมละ ๖๐ บาท ความต้องการในการซื้อจะเท่ากับ ๕ กิโลกรัม ถ้าส้มมีราคาเพิ่มขึ้นเป็น กิโลกรัมละ ๗๐ บาท ความต้องการในการซื้อจะลดลงเหลือ ๔ กิโลกรัม ถ้าส้มมีราคาเพิ่มขึ้นเป็น กิโลกรัมละ ๘๐ บาท ความต้องการในการซื้อจะลดลงเหลือ ๓ กิโลกรัม ถ้าส้มมีราคาเพิ่มขึ้นเป็น กิโลกรัมละ ๙๐ บาท ความต้องการในการซื้อจะลดลงเหลือ ๒ กิโลกรัม และถ้าส้มมีราคาเพิ่มขึ้นเป็น กิโลกรัมละ ๑๐๐ บาท ความต้องการในการซื้อส้มจะลดลงเหลือเพียง ๑ กิโลกรัม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์

ปัจจัยสำคัญที่กำหนดอุปสงค์ของสินค้าและบริการ เช่น

๑. **ราคาของสินค้าและบริการ** ราคาคือปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการกำหนดปริมาณอุปสงค์ เมื่อราคาสินค้าและบริการลดลง ความต้องการซื้อสินค้าและบริการจะสูงขึ้น แต่ถ้าราคาสินค้าและบริการสูงขึ้น ความต้องการซื้อสินค้าและบริการจะลดลง เช่น เมื่อส้มมีราคาแพงขึ้น ผู้บริโภคอาจตัดสินใจซื้อน้อยลงหรือเปลี่ยนไปซื้อผลไม้ชนิดอื่นแทน และเมื่อส้มมีราคาลดลง ผู้บริโภคอาจตัดสินใจซื้อมากขึ้น

ความต้องการซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคขึ้นอยู่กับราคาของสินค้าและบริการเป็นสำคัญ

๒. รายได้ของผู้บริโภค โดยปกติเมื่อผู้บริโภคมีรายได้เพิ่มขึ้น ความต้องการสินค้าและบริการจะเพิ่มขึ้น และเมื่อผู้บริโภคมีรายได้ลดลง ความต้องการสินค้าและบริการย่อมลดลง หากสินค้านั้นเป็น**สินค้าปกติ** โดยอุปสงค์ของสินค้าและบริการมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้ของผู้บริโภค ผู้ที่มีรายได้น้อยมักจะซื้อสินค้าและบริการที่มีความจำเป็นต่อการบริโภค ก่อน เช่น อาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรค แต่เมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากจะซื้อสิ่งที่จำเป็นแล้วยังสามารถซื้อสินค้าอื่น ๆ ที่สนองความต้องการของตนเองได้ด้วย แต่ในกรณีของ**สินค้าด้อย** อุปสงค์ของสินค้าและบริการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับรายได้ของผู้บริโภค โดยผู้บริโภคจะซื้อสินค้าประเภทนี้เพิ่มขึ้นเมื่อมีรายได้ลดลง หรือซื้อสินค้าประเภทนี้ลดลงเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น ตัวอย่างสินค้าด้อย เช่น บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป อาหารกระป๋อง

๓. รสนิยมของผู้บริโภค รสนิยมเป็นความพอใจเฉพาะบุคคล เฉพาะสังคมที่มีต่อสินค้าและบริการในช่วงเวลานั้น ๆ เช่น ยาสีฟันและยาสระผมมีหลากหลายยี่ห้อให้เลือกซื้อหา แม้จะมีคุณสมบัติใช้ทำความสะอาดร่างกายเหมือนกัน แต่เนื่องจากผู้บริโภคมีรสนิยมต่างกัน ความต้องการในตัวสินค้าย่อมแตกต่างกันทั้งในด้านสี กลิ่น และรูปลักษณะของสินค้า

สินค้าในตลาดมีมากมายหลายยี่ห้อ เพื่อตอบสนองรสนิยมของผู้บริโภค

๔. ราคาสินค้าที่เกี่ยวข้อง การบริโภคสินค้าและบริการบางอย่างอาจมีสินค้าชนิดอื่นมาเกี่ยวข้องด้วย

- สินค้าที่ใช้ทดแทนกัน เป็นสินค้าและบริการที่สามารถใช้ทดแทนสินค้าและบริการชนิดอื่นได้ เช่น เมื่อเนื้อวัวมีราคาสูงขึ้น ผู้บริโภคก็จะหันไปซื้อเนื้อไก่หรือเนื้อปลาเพิ่มขึ้น ทำให้ปริมาณซื้อเนื้อวัวลดลง

- สินค้าที่ใช้ประกอบกัน เป็นสินค้าที่ต้องใช้ร่วมกับสินค้าอีกชนิดหนึ่ง ซึ่งเมื่อสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งมีการเปลี่ยนแปลงในด้านราคา ย่อมส่งผลกระทบต่อสินค้าอีกชนิดหนึ่งที่ต้องใช้ประกอบกัน เช่น รถยนต์กับน้ำมัน เมื่อน้ำมันมีราคาสูงขึ้น ผู้บริโภคจะซื้อรถยนต์ลดลง

รถยนต์กับน้ำมันเป็นสินค้าที่ใช้ประกอบกัน

๒.๒ อุปทาน

อุปทาน หมายถึง ปริมาณของสินค้าและบริการที่ผู้ผลิตหรือผู้ขายยินดีผลิตหรือเสนอขาย ณ ราคาต่าง ๆ กัน ในเวลาใดเวลาหนึ่ง

กฎของอุปทาน

กฎของอุปทาน คือ กฎที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณสินค้าและบริการที่ผู้ผลิตเสนอขายและมีพร้อมที่จะขาย ณ ระดับราคาสินค้าและบริการนั้น ซึ่งความสัมพันธ์ของปริมาณขายสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่งจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (แปรผันตาม) กับระดับราคาของสินค้าและบริการชนิดนั้น โดยให้ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่ออุปทานมีค่าคงที่

กฎของอุปทาน

หากกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่ออุปทานมีค่าคงที่

ถ้าราคาสินค้าและบริการสูงขึ้น ปริมาณเสนอขายจะมากขึ้น

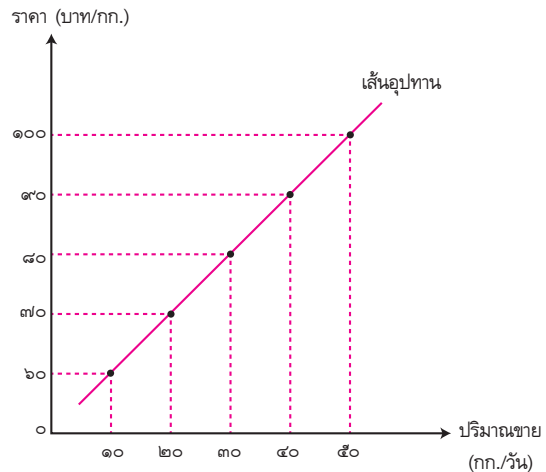
ราคา ↑ ปริมาณเสนอขาย ↑

ถ้าราคาสินค้าและบริการลดลง ปริมาณเสนอขายจะน้อยลง

ราคา ↓ ปริมาณเสนอขาย ↓

ตารางแสดงอุปทานที่มีต่อส้ม
ของนายไม้มิในหนึ่งวัน

ราคา (บาท/กก.)	ปริมาณขาย (กก./วัน)
๖๐	๑๐
๗๐	๒๐
๘๐	๓๐
๙๐	๔๐
๑๐๐	๕๐

เส้นแสดงอุปทานที่มีต่อส้มของนายไม้มิในหนึ่งวัน

จากตารางแสดงอุปทานที่มีต่อส้มของนายไม้มิในหนึ่งวันจะเห็นว่า เมื่อส้มมีราคากิโลกรัมละ ๖๐ บาท ปริมาณเสนอขายจะเท่ากับ ๑๐ กิโลกรัม แต่ถ้าส้มมีราคาเพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ ๗๐ บาท ปริมาณเสนอขายจะเท่ากับ ๒๐ กิโลกรัม ถ้าราคาส้มเพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ ๘๐ บาท ปริมาณเสนอขายจะเพิ่มขึ้นเป็น ๓๐ กิโลกรัม ถ้าราคาส้มเพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ ๙๐ บาท ปริมาณเสนอขายจะเพิ่มขึ้นเป็น ๔๐ กิโลกรัม และถ้าราคาส้มเพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ ๑๐๐ บาท ปริมาณเสนอขายจะเพิ่มมากขึ้นถึง ๕๐ กิโลกรัม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปทาน

ปัจจัยสำคัญที่กำหนดอุปทานของสินค้าและบริการ เช่น

๑. **ราคาของสินค้าและบริการ** ราคาคือปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการกำหนดปริมาณอุปทาน เมื่อราคาสินค้าและบริการลดลง ปริมาณเสนอขายสินค้าและบริการจะลดลง แต่ถ้าราคาสินค้าและบริการสูงขึ้น ปริมาณเสนอขายสินค้าและบริการก็ย่อมสูงขึ้นด้วย ทั้งนี้ต้องอาศัยข้อสมมุติที่ว่า ตัวกำหนดอื่น ๆ นอกจากราคาไม่มีส่วนกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในอุปทานของสินค้าและบริการแต่อย่างใด แต่ถ้าตัวกำหนดอื่น ๆ มีการเปลี่ยนแปลงย่อมมีผลทำให้อุปทานของสินค้าและบริการเปลี่ยนแปลงไปด้วย

๒. **กรรมวิธีในการผลิต** การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการกระบวนการผลิตย่อมทำให้สินค้ามีมาตรฐานเดียวกัน ผลิตได้ในปริมาณที่มากขึ้น และมีต้นทุนการผลิตต่ำลง ปริมาณสินค้าที่นำออกขายจะมีมากขึ้น ในทางกลับกัน ถ้าต้นทุนการผลิตสูงขึ้นจะทำให้มีปริมาณสินค้าที่นำออกขายน้อยลง

การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการกระบวนการผลิตช่วยให้สินค้ามีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓. **ราคาของปัจจัยการผลิต** ในการผลิตสินค้าและบริการ ผู้ผลิตต้องใช้ปัจจัยการผลิตหลายอย่าง ถ้าราคาปัจจัยการผลิตสูงขึ้น ต้นทุนการผลิตย่อมสูงขึ้น ทำให้ผลิตได้ลดลง ปริมาณสินค้าที่เสนอขายจะลดลง ในทางกลับกัน ถ้าราคาปัจจัยการผลิตลดลง ต้นทุนการผลิตก็ย่อมลดลง ทำให้ผลิตได้มากขึ้น ปริมาณสินค้าที่เสนอขายจะมีมากขึ้น

ราคาของปัจจัยการผลิตมีผลต่อต้นทุนการผลิต

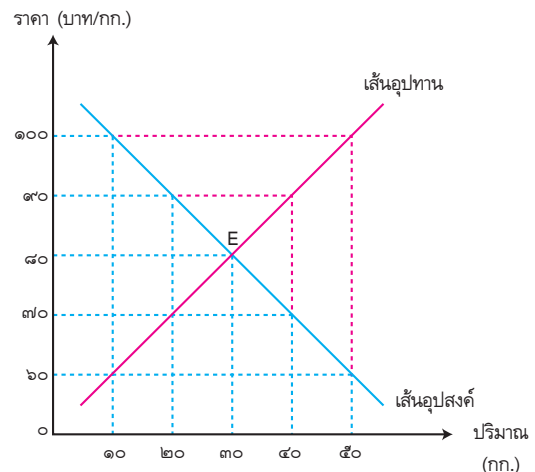
๔. การคาดคะเนราคาสินค้า การคาดคะเนราคาสินค้าในอนาคตมีผลต่ออุปทานได้ เช่น ถ้าผู้ผลิตคาดคะเนว่าราคาของสินค้าที่ตนผลิตจะเพิ่มขึ้นในอนาคต ก็อาจลดปริมาณการผลิตในปัจจุบัน เพื่อให้มีวัตถุดิบเพียงพอสำหรับเพิ่มปริมาณการผลิตในอนาคต ผลก็คือ ทำให้อุปทานของสินค้าในปัจจุบันลดลง ในทางกลับกัน ถ้าคาดคะเนว่าราคาในอนาคตของสินค้าที่ผลิตนั้นจะลดลง ผู้ผลิตก็จะเพิ่มปริมาณการผลิตในปัจจุบันให้มากและระบายสินค้าออกไป ทำให้มีอุปทานของสินค้าในตลาดเพิ่มขึ้น

๕. ภาษีหรือเงินช่วยเหลือ ในการดำเนินธุรกิจถือว่าภาษีเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนการผลิต ซึ่งหากรัฐบาลมีการปรับภาษีเมื่อใด ระดับการผลิตก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย ถ้ารัฐบาลเก็บภาษีเพิ่มขึ้น ต้นทุนการผลิตจะสูงขึ้น อาจทำให้ผู้ผลิตลดการผลิตลง ปริมาณเสนอขายก็จะลดลง ส่วนเงินช่วยเหลือเป็นเงินที่รัฐบาลให้กับผู้ผลิตหรือผู้ขายเพื่อลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลง ซึ่งอาจทำให้ผู้ผลิตขยายการผลิต ปริมาณเสนอขายก็จะเพิ่มขึ้น

๒.๓ ดุลยภาพ

ดุลยภาพ คือ สภาวะที่อุปสงค์เท่ากับอุปทาน หรือปริมาณความต้องการซื้อเท่ากับปริมาณเสนอขายพอดี เมื่อพิจารณาสินค้าชนิดหนึ่ง จุดดุลยภาพ คือ จุดที่เส้นอุปสงค์ตัดกับเส้นอุปทาน ซึ่งจะทำให้เกิดราคาดุลยภาพและปริมาณดุลยภาพ โดยให้ราคาของสินค้านั้นไม่เปลี่ยนแปลงหรือให้ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่ออุปสงค์และอุปทานมีค่าคงที่

ตารางแสดงอุปสงค์และอุปทานของส้ม และดุลยภาพของตลาด		
ราคาส้ม (บาท/กก.)	อุปสงค์ของส้ม (กก.)	อุปทานของส้ม (กก.)
๖๐	๕๐	๑๐
๗๐	๔๐	๒๐
๘๐	๓๐	๓๐
๙๐	๒๐	๔๐
๑๐๐	๑๐	๕๐

อุปสงค์ อุปทาน และดุลยภาพของตลาด

จากตารางแสดงอุปสงค์และอุปทานของส้มและดุลยภาพของตลาดจะเห็นว่า เมื่อส้มมีราคา กิโลกรัมละ ๘๐ บาท ความต้องการในการซื้อส้มและปริมาณเสนอขายส้มจะเท่ากัน คือ ๓๐ กิโลกรัม ดังนั้น ดุลยภาพของตลาด (จุด E) คือ ราคา กิโลกรัมละ ๘๐ บาท จึงเป็นราคาดุลยภาพ และปริมาณ ๓๐ กิโลกรัม จึงเป็นปริมาณดุลยภาพ

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

ร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

๑. เจ้าของร้านจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้าดีใจมาก เมื่อรัฐบาลประกาศลดอัตราค่าไฟฟ้า เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น
 ๒. การประกาศลดราคาน้ำมันทุกชนิดในวันพรุ่งนี้ มีผลต่อผู้บริโภคและสถานบริการน้ำมันในวันนี้อย่างไร
- สรุปและบันทึกผลลงในสมุด

บทสรุป เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น

๑

เศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์เกี่ยวกับวิธีการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เศรษฐศาสตร์มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของเราทุกคน การศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์จะช่วยให้เข้าใจวิธีการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งเราสามารถนำความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีเหตุผล

๒

อุปสงค์และอุปทาน

อุปสงค์และอุปทานเป็นปัจจัยที่มีผลต่อกลไกราคา เนื่องจากราคาสินค้าและบริการจะเป็นไปตามแรงผลักดันของอุปสงค์และอุปทานในตลาด

- อุปสงค์ คือ ปริมาณของสินค้าและบริการที่ผู้บริโภคมีความต้องการ มีความเต็มใจ และมีอำนาจที่จะซื้อ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์ เช่น ราคาของสินค้าและบริการ รายได้ของผู้บริโภค รสนิยมของผู้บริโภค ราคาสินค้าที่เกี่ยวข้อง
- อุปทาน คือ ปริมาณของสินค้าและบริการที่ผู้ผลิตหรือผู้ขายยินดีผลิตหรือเสนอขาย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปทาน เช่น ราคาของสินค้าและบริการ กรรมวิธีในการผลิต ราคาของปัจจัยการผลิต การคาดคะเนราคาสินค้า ภาษีหรือเงินช่วยเหลือ
- ดุลยภาพ คือ สภาวะที่อุปสงค์เท่ากับอุปทาน หรือปริมาณความต้องการซื้อเท่ากับปริมาณเสนอขายพอดี

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

๑. แบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของเศรษฐศาสตร์ นำข้อมูลที่ได้มาจัดทำเป็นใบความรู้ แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน นักเรียนในห้องวิเคราะห์ อภิปรายร่วมกัน และสรุปความรู้ร่วมกัน
๒. แบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม แต่ละกลุ่มจัดทำแผนการดำเนินงานและโครงการร้านขายน้ำในโรงเรียน โดยแจกแจงรายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน จากนั้นนักเรียนในห้องวิเคราะห์ร่วมกัน และสรุปความรู้ร่วมกัน
๓. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์และอุปทาน แล้วอภิปรายร่วมกันเพื่อหาข้อสรุป และบันทึกผลลงในสมุด จากนั้นนักเรียนในห้องวิเคราะห์อภิปรายร่วมกัน และสรุปความรู้ร่วมกัน

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- ถ้าต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับราคาของสินค้าในตลาดว่าเป็นอย่างไร และมีความเกี่ยวข้องกับอุปสงค์และอุปทานของตลาดหรือไม่ อย่างไร จะต้องทำอย่างไรบ้าง

คำถามทบทวน

๑. เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องใด
๒. เศรษฐศาสตร์มีความสำคัญอย่างไร
๓. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการซื้อสินค้าและบริการมีอะไรบ้าง
๔. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสนอขายสินค้าและบริการมีอะไรบ้าง
๕. นักเรียนสามารถนำความรู้จากการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

